

విద్యార్థులారా

రండి !

అవణం

సర్వసేవాసంఘం ప్రచురణ

శ్రీ పేమన గ్రంథాలయము

ప్రారంభం : 1933

విజయం : 1936

ప్రేమ ప్రోలు : పుష్పాక్షిణి.

ప్రేమ గ్రంథాలయము విజయం 1936

ప్రేమ గ్రంథాలయము 20/3

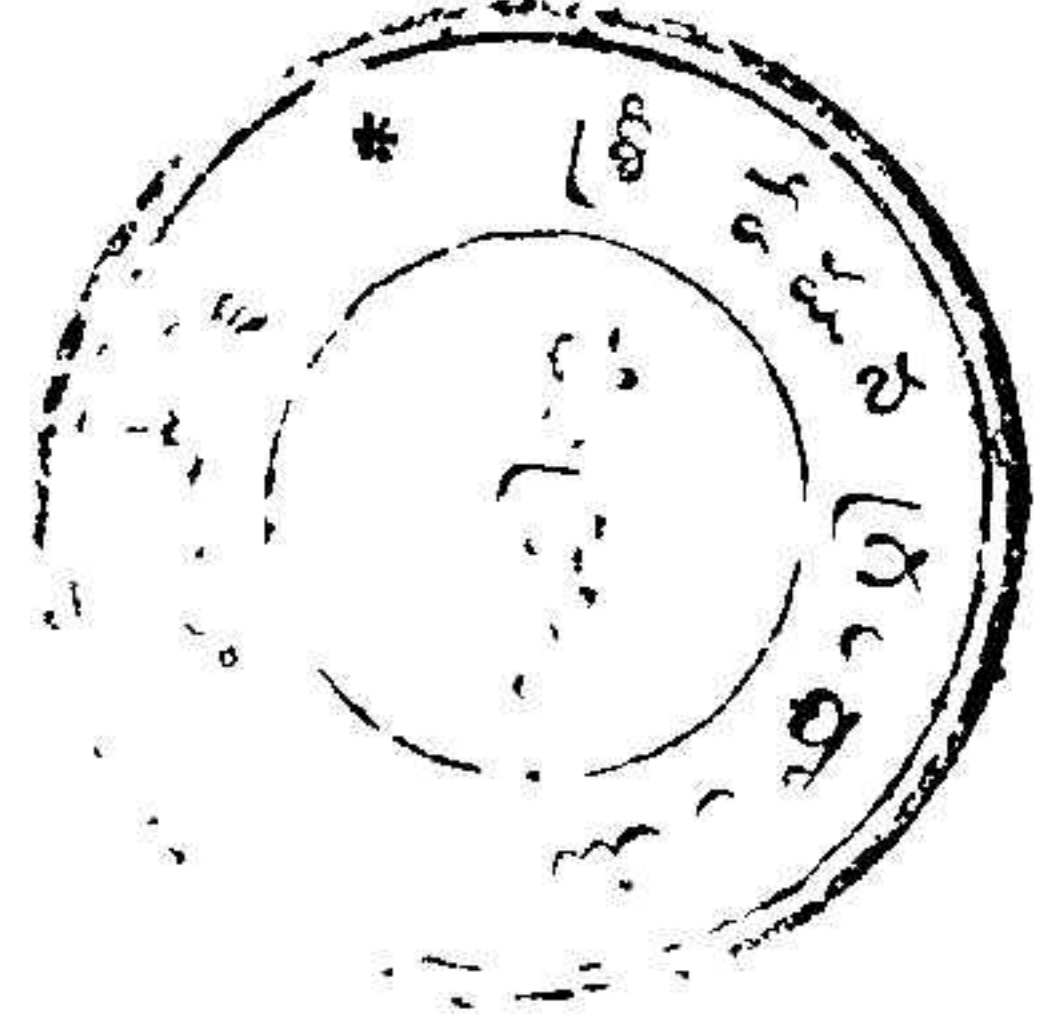
ప్రేమ గ్రంథాలయము 20/3

విజయం నవంబరు 120

గ్రంథాలయము ప్రేమ గ్రంథాలయము

గ్రామము —————

విద్యార్థులారా రండి!

రచన
లవణం

★

తుదిపాఠకు
శ్రీ జయప్రకాశ్ నారాయణ్

సర్వోదయ సాహిత్య ప్రచార సమితి
గాంధీ భవన్ : : హైదరాబాదు-1.

ప్రకాశకులు :

అఖిలభారత సర్వసేవాసంఘం పక్షమున
సర్వోదయ సాహిత్య ప్రచారసమితి

సంచాలకుడు :

శ్రీ రామకృష్ణ ధూత్
గాంధీభవన్, :: హైదరాబాదు.

★

రెండవ ముద్రణ

ఏప్రిల్, 1957

ప్రతులు : పదివేలు

వెల : 15 నయాపైసలు

లేక 0-2-6

★

ముద్రణ :

అజంతా ప్రింటర్స్

సికింద్రాబాదు

విद्यार्थुलारा रंडि !

लेकख : लवणम्

†

दूसरीबार : अप्रैल, १५७.

दस हजार प्रतियाँ

कुल छपी प्रतियाँ : १५,०००.

मूल्य : १५ नया पैसे

या ढाई आने।

†

प्रकाशक :

अ. भा. सर्वसेवासंघके लिये
सर्वोदय साहित्य प्रचार समिति के

संचालक,

श्री रामकृष्ण धूत
गांधी भवन, हैदराबाद.

†

मुद्रक :

अजन्ता प्रिण्टर्स, सिक्कराबाद.

ముందుమాట

నేను ఈ ముందుమాట వ్రాయుటకు యోగ్యుడను కాను. ఐననూ లవణం హైద్రాబాదు వచ్చి ఇచట సర్వోదయ సాహిత్యప్రచారమందు తన సమయ మంతయూ వెచ్చించి పనిచేయుచూ, నాకంటె ఉత్తములు, యోగ్యులు అయిన వారినుండి ప్రస్తావన వ్రాయించుకొనుటకు అతని కవకాశము ఉన్ననూ నన్నేకోరి చూపుచున్న నమ్రతకు వశీభూతుడనయ్యా, గాంధీజీ-వినోబాజీ అభిప్రాయముల యందుగల భక్తి శ్రద్ధల చేతను, ఇందు ఆలస్యముచేయుట భావ్యముకాదనియు నా యోగ్యతాయోగ్యతలను ఒకప్రక్కకు పెట్టి ఈ రెండుముక్కలు వ్రాయుచున్నాను.

విద్యార్థుల నుద్దేశించి పూజ్య వినోబాజీ, మరియు ముఖ్య భూదాన సేవకులు ఇచ్చిన ఉపన్యాసములను, రచించిన వ్యాసములను చి. లవణం చక్కగా అధ్యయనం చేశాడు. ఆ పైన ఈ చిన్ని పుస్తకాన్ని రచించాడు. అట్టిదానినిగురించి నేను ప్రత్యేకంగా చెప్పవలసిన దేమీ ఉండదు.

నేటి మన సమాజంలో సాగుతున్న విద్యా విధానం స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన మరుక్షణం మారియుండవలసింది. కాని మన దురదృష్టవశాత్తు అలా జరుగలేదు. విద్యార్థులను గురించి వినోబాజీ ప్రస్తావించినప్పుడల్లా, పనికిరాని విద్యా విధానంలో ఉంటూకూడా విద్యార్థులు ఇంత క్రమశిక్షణలో ఎలా వుంటున్నారా అని నాకు ఆశ్చర్యం వేస్తూంది అని అంటారు.

నేడు విద్య బజారులో క్రయ విక్రయములకు చెందిన వస్తువుగా మారి పోయింది. పూర్వకాలములో వానప్రస్థాశ్రమం స్వీకరించినవారు, జీవితములో అనుభవం సంపాదించినవారు ఉపాధ్యాయులుగా ఉండి, శీలము తమ ఆచరణయందు విద్యార్థులకు ఆదర్శనీయంగా ఉంచుకుంటూ శిక్షణ నిచ్చేవారు. దానివల్ల విద్యార్థులలో కూడ హెచ్చు శీలము ఉండేది. అంతేకాక నాడు జ్ఞానార్జనకు విద్యార్థులు విద్య నభ్యసించేవారు గనుక దానియెడల గౌరవముండేది. నేడు అనుభవంలేని, ముక్కు పచ్చలారని యువకులను ఉపాధ్యాయులుగా నియమించుటచేతను, విద్యార్థన

ఉపాధ్యాయవృత్తి ధనార్జనకు సాధనములై పోవుటచేతను విద్యార్థులలో అనేక అవాంఛనీయ ప్రవృత్తులు ప్రవేశించి భవి సమాజ నిర్మాతలను నిర్వీర్యులుగా చేయుచున్నవి.

విద్యార్థులు సహజంగా జ్ఞానార్జనతోపాటు కర్మసాధనకుకూడ ఉత్సుకులుగా ఉంటారు. అలాంటప్పుడు వారికి అనుగుణమైన కార్యక్రమములను సమాజము, సత్పురుషులు అందించకపోతే, నేడు దేశములో ప్రబలిన వివిధవాదములవైపు ఆకర్షింపబడి వాటిలోని అవాంఛనీయ గుణములకు వశులై నలిగిపోవుట సాగుచుండును.

గాంధీజీ స్వాతంత్ర్య సాధనలో విద్యార్థులకు అమూల్యసందేశమిచ్చి కర్తవ్య పథాన వారిని అపూర్వంగా నడిపించారు. గాంధీజీ అనంతరం నేడు ఆ పనిచేయ గలిగినది వినోబాజీ ఒక్కరే. వాదములుకాక యోగమును మనము ఆచరించవలెనని వినోబాజీ మనకు సామ్యయోగపథమును చూపుచున్నారు. సామ్యయోగమార్గమును విద్యార్థులు అనుసరిస్తే వారు తమ భావిని మంచిమార్గాన మలచుకొనుటేకాక దేశాన్ని సమాజాన్నికూడ శాంతి, అహింస, సమృద్ధివైపు తీసుకు వెళ్ళగలుగుతారు. ఇది శంకారహితము.

ఇక లవణం గురించి, వినోబాజీతో తొమ్మిది మాసములు సతతము ఉండి వారి ప్రవచనములను తెలుగులోనికి అనువదించిన యువకుడు. ఈ బానిస విద్యా విధానములో లవణం చదువుకొనలేదు. లవణం తండ్రి శ్రీ గోరాగారు. కారేజి ప్రొఫెసరుగా ఉండినప్పటికీ, తన తనయులకు దేశమునకవసరమగు నిర్మాణాత్మక విద్యనే నేర్పించియున్నారు. అట్టి లవణం వినోబాజీ భావములను చక్కగా జీర్ణము చేసుకుని విద్యార్థులకు ఈ పిలుపు నిచ్చుచున్నాడు. విద్యార్థుల కిది వెలుగుబాట కాగలదని నమ్ముచున్నాను.

భూదాన కుటీరం
హైదరాబాదు
15-8-56.

రామకృష్ణ ధూత్

విద్యార్థులారా! రండి!

విద్యార్థులు

జీవితోద్యానవనంలో సగం, సగం విచ్చుతున్న మొగ్గలే విద్యార్థులు. జీవితపు లోతుపాతులు, కష్టసుఖములు అనుభవించి నిరాశజెందిన వృద్ధులవలెకాక నవనవోత్సాహంతో కార్యరంగంలోకి దూక నుత్సహించే యీ కిశోరముల మేధాసంపద కూడ నిష్కల్మషమైనదే. అందుచేతనే కలుషంలేని మేధస్సుతో ఏ విషయాన్నయినా, యథార్థంపై గీచి చూచుట విద్యార్థుల ప్రవృత్తి. తమకు నచ్చింది నచ్చినట్లుగాను, నచ్చనిది నచ్చనట్లుగానూ స్పష్టంగా చెప్పివేయగల సమర్థులు విద్యార్థులు. ఒక లక్ష్యాన్ని నిశ్చయించుకుంటే ఎన్నికష్టాలు ఎదురయినా చిటు నవ్వుతో స్వీకరిస్తూ, అప్రతిహతగమనంతో ఆవైపు పురోగమించుటే వారి జీవితం.

ఒకవిధంగా చూచుకుంటే, విద్యార్థులుగావుండే వ్యక్తులు విద్యార్థిదశనుదాటి వేరొక దశలోనికి వెళ్ళుతూవుంటారు. అయినప్పటికీ విద్యార్థిత్వంమాత్రం చిరస్థాయిగా వుంటుంది. వేరువేరు కాలాలలో విద్యార్థిదశను అనుభవించే వ్యక్తులు వేరువేరు కావచ్చు ; కాని ప్రాతనీరు సాగిపోతూవుంటే క్రొత్తనీరు వచ్చి చేరుతూ నిరంతరం ప్రవహించే నదీప్రవాహంవలె, సమాజ వ్యవస్థలో విద్యార్థిదశ అనే స్రవంతి సదా ప్రవహిస్తూనే వుంటుంది. అందుచేతనే ప్రతికాలంలోనూ దేశ కాలపరిస్థితుల ప్రభావం విద్యార్థి జీవితంపై ఒకప్రక్క పడుతూ వుండగా, రెండవప్రక్క

చైతన్యవంతమైన విద్యార్థి జీవితం దేశ కాలపరిస్థితులను మారుస్తూ సమయాన్ని కదుపుతూ, తానూ కదులుతూంది.

నేటి దేశకాలపరిస్థితులను విద్యార్థిజీవితం ఉపేక్షించలేదు. ఉపేక్షిస్తే తనకీ, మొత్తం ప్రపంచానికీ ప్రమాదం ఏర్పడనున్నదనే విషయం, విద్యార్థిలోకానికి తెలియనిదికాదు. భావిని నిర్మించేవాళ్ళం మనం. భావిని అనుభవించే వాళ్ళం మనం. బాధలతో గడచిన నికృష్ట జీవితాన్ని, యిడుమల డాగులు పడిన వర్తమాన వలువలను చీల్చి ఉజ్జ్వలమైన భవిష్యత్తును చూపించే నూతన వస్త్రాలను సమాజానికి సమర్పించాలి. ఆ బాధ్యత మనది. ఆ శక్తి మనకి వుంది.

కనుకనే నేటి పరిస్థితిని సింహావలోకనం చేసుకుని విశ్వమంతటా స్వాతంత్ర్యం, సమానత్వం, సౌభ్రాత్రం ఏవిధంగా స్థాపించ గలుగుతామో పరిశీలించుదాం.

నేటి పరిస్థితి

నేటి ప్రపంచంలో గతంలో ఎన్నడూ లేనంతగా విజ్ఞాన శాస్త్రం అభివృద్ధి చెందింది. అభివృద్ధి చెందిన విజ్ఞాన శాస్త్రం సమిష్టి మానవ ప్రయోజనాలకు కాక వినాశానికి దారి తీస్తున్నది. వేగము, సన్నిహితత్వము అత్యధికమయిన ఈ సమయములో అభివృద్ధి అయినా ఊణంలో సాధించవచ్చును ; సర్వనాశనమయినా ఊణకాలంలో జరిగిపోతుంది.

ఇంతగా సన్నిహితత్వము, వేగము లేని పురాతనకాలములో వ్యక్తిగతంగానే స్వార్థం ఉండేది. అప్పుడు వ్యక్తి స్వార్థానికి వ్యక్తి స్వార్థానికి మధ్య సంఘర్షణ ఏర్పడితే ఆ వ్యక్తులకు మాత్రమే నష్టం కలిగేది. కాని నేడు వ్యక్తి తన చుట్టూ కొంత కొంత సమాజాన్ని కూడదీసుకుంటున్నాడు. కులమనీ, మత

మనీ, ఆర్థిక అవకాశముల ననుసరించీ—రాజకీయ అధికార కై వసమునకు పడు తాపత్రయమును బట్టి కడులను నిర్మించు కుంటున్నాడు. అంతర్జాతీయంగా జాతులనీ, దేశాలనీ, ఏర్పరచు కుని వ్యక్తినుండి స్వార్థమును కులం, మతం, జాతి, దేశం, ఆర్థిక-రాజకీయ కడుల వరకూ మాత్రమే విస్తృతం చేసుకుని ఆపి వేశాడు. సగంసగం జ్ఞానం ఎలా ప్రమాదకారియో, అదేవిధంగా సగం సగం అభివృద్ధి కూడ ప్రమాదకారియే. అందుచేతనే వ్యక్తికీ, వ్యక్తికీ మధ్య స్వార్థములసంఘర్షణలో ఆయా వ్యక్తులకే వాటి దుష్ఫలితములు పరిమితమైయుంటే, నేడు కుల, మత, జాతి, దేశ, పక్షములమధ్య వాటివాటి స్వార్థములు సంఘర్షించు కున్నప్పుడు కలుగు దుష్ఫలితములు హెచ్చుగానూ, వ్యాప్తమైనవిగానూ ఉంటున్నవి. అందుచేతనే వ్యక్తిగత స్వార్థముల సంఘర్షణవల్ల కలిగిన నష్టములకన్న దేశగత, జాతిగత, పార్టీగత స్వార్థముల వలన కలుగుచున్న నష్టములు అపరిమితమై సర్వ నాశనమునకు దారితీయుచున్నవి.

ఈ విధముగా స్వార్థముల సంఘర్షణకు మూలమున నేడున్న వివిధములయిన అసమానతలు కారణమై యున్నవి. ప్రస్తుత అసమానతలను ఆధారము చేసుకొని చాలమంది మానవ సమాజమును ధనికులనీ, దరిద్రులనీ విడదీయుటకు ప్రయత్నము చేయుదురు. ధనికుల జాతినుండి దరిద్రులను రక్షించవలెనని చెప్పుచు ప్రయత్నించుచుందురు.

కాని, మనము లోతుగాదిగి చూస్తే, ధనికు లెవరు? దరిద్రు లెవరు? ప్రతివ్యక్తి తనకన్న ఎక్కువ ధనము, సంపద గలిగిన వానికన్న దరిద్రుడు; తనకంటే తక్కువ సంపద కలిగిన వానికన్న ధనికుడు. ఈ విధముగా ప్రతివ్యక్తి ధనికుడూ, దరిద్రుడూ రెండూనై యున్నాడు. అంటే ప్రతివ్యక్తిలోనూ ధనిక

తత్వ మున్నది. చివరకు పూటపూటకు గంజికి తాపత్రయ పడు వాడుకూడ ధనికుడవవలెనని కోరుచూ అందుకు ప్రయత్నించు చున్నాడు. ఎవరికి వారు ఈ ధనికతత్వ పోటీయందు ఏదో విధ ముగా తమ ఆస్తి పెంచుకొను యత్నమందు ఎంతవరకూ సఫల మవుతుంటే అంతవరకూ ధనికు లగుచున్నారు. పోటీలో వెనక బడుతుంటే దరిద్రు లగుచున్నారు. కనుక మనము ప్రస్తుత అసమానతలు తీసివేయవలెనన్న ధనికులూ, దరిద్రులూ అను తేడాను చూచుటకాక ధనికులలోనూ, దరిద్రులలోనూ ఉన్న ధనిక తత్వ పోటీని తీసివేయవలెను.

ధనికతత్వ పోటీ అనగా వ్యక్తిగతంగా ఆస్తికి యాజ మాన్యము వహించుట. వ్యక్తిగతంగా ఆస్తికి యాజమాన్యము ఉన్నంతకాలమూ మనకు నేడు కలుగుచున్న అనర్థములు తప్పవు. ఎంత ఎక్కువ ఆస్తికి యజమానులయితే అంతగా జీవిత అవకాశములు, సుఖము, వినోదము, విద్య, విహారము మొద లయినవి నేడు వ్యక్తి సంపాదించుకొన గలుగుచున్నాడు. ఆస్తి తక్కువగుచున్నకొద్దీ ఈ జీవిత అవకాశము లన్నియు తగ్గిపోవు చున్నవి, జీవిత అవకాశముల సంపాదనకు పోటీ యుండుటవల్ల ఎవరికివారు తమతమ వద్దనున్న ఆస్తిని సంరక్షించుకొనవలసి యుంటున్నది. అంతేగాక వ్యక్తిగత యాజమాన్య సంఘ వ్యవ స్థలో ఏర్పడియున్న ప్రభుత్వము వ్యక్తిగత ఆస్తికి రక్షణ కల్పించుచున్నది. కనుకనే పోలీసు, సైన్యము, న్యాయ స్థాన ములు, ప్రభుత్వ శాసనములు మొదలగున వన్నీ వ్యక్తిగత ఆస్తి విధానము పైననే ఆధారపడి యున్నవి.

వేగము, సన్నిహితత్వము ఏర్పడిన ఈ యుగములో ఆస్తి యాజమాన్యమును సంరక్షించుకొనవలెనన్న కేంద్రీకరణ అవసర మగుచున్నది. ఈ కేంద్రీకరణ సాధన కేంద్రీకరణము.

అనగా ఎవరి యాజమాన్య సంరక్షణ వారికిగల ఆశయము. అందు ఆశయము వికేంద్రీకృతమై యున్నది. వారివారికి గల యాజమాన్యములను సంరక్షించుటకు ప్రభుత్వముద్వారా కృషి జరుగుచున్నది. అనగా కృషి కేంద్రీకరణము. పురాతన కాల మందు ఆశయమూ వికేంద్రీకృతమే, కృషికూడవికేంద్రీకృతమే. నేడు కృషి కేంద్రీకృతమగుటవల్ల (ఆ స్థి. యాజమాన్యమును రక్షించుటకై చేయు కృషి) కేంద్రములందు అవకాశములు మెండుగా ఉంటూ, కేంద్రములుకాని ప్రదేశములు క్షీణించి పోవుచున్నవి. దీనివల్లనే పట్టణములు పెరుగుచూ పల్లెలు నశించుచున్నవి.

ఈ నేటి పరిస్థితిని మార్చి ఉద్భవించుచున్న వివిధ సమస్యలను ఎలా పరిష్కరించగలము ?

ప రిష్కార మార్గము

నేటి అసమానతలతోకూడిన సంఘవ్యవస్థకు కారణములయిన ఆ స్థియాజమాన్యమును తొలగించుట, కృషిని వికేంద్రీకరించుట ఎలా అని చూడవలసియున్నది.

ఇందుకు గ్రామరాజ్య విధాన మొక్కటే పరిష్కార మార్గము.

గ్రామరాజ్య మనగానే ఆధునిక వ్యవస్థా వ్యామోహంలో నున్న వారికి, నేటి సమాజమును తిరిగి ఆటవిక యుగమునకు మళ్ళించుట అను అభిప్రాయము కలుగుచున్నది. ఇందు వారి తప్పేమీ లేదు. మన ఆలోచన విధానమే అలా ఉంది. చరిత్ర చర్చిత చర్చణ మౌతుందని అంగీకరించువారు మాత్రమే గ్రామ రాజ్య వ్యవస్థ ఆటవిక యుగమునకు తీసుకువెళుతుందని అంటారు. కాని యధార్థమునకు చరిత్ర ఎన్నడూ చర్చిత

చర్వణం కాదు. ఎందుచేతనంటే మానవునికి తన జీవితాన్ని నిర్మించుకునేందుకు పూర్తిస్వేచ్ఛ ఉన్నది. మానవుని ఎదట అతని గతము, అందులోని జీవితము ఉన్నది. అంతేకాక దిన దినాభివృద్ధి చెందుచున్న మానవునికృషివల్ల ఏర్పడిన విజ్ఞానము కూడ అతని ఎదట ఉన్నది. చరిత్ర చర్చిత చర్వణ మవుతుందంటే వీటి నన్నిటినీ విస్మరించడమే అవుతుంది. ఒకవేళ మానవుడు తన గత చరిత్రలోని కొన్ని అనుభవములనే తిరిగి ఆచరించ ప్రయత్నించినా, వాటిని నూతనకృషితో తీర్చిదిద్దుతాడు. అప్పుడు వాటి ఫలితములు నవ్యములే అవుతాయిగాని పురాతనములు కాజాలవు.

ఇంతకీ ఆటవిక యుగంలోని వ్యవస్థ ఆశయమూ వికేంద్రీకృతమే, కృషి వికేంద్రీకృతమే. ఆధునిక యుగంలో ఆశయము వికేంద్రీకృతము, కృషి కేంద్రీకృతము. ఇక గ్రామరాజ్యమందు ఆశయము కేంద్రీకృతము, కృషివికేంద్రీకృతము. దీనిని బట్టి గ్రామరాజ్యమునకు ఆటవిక యుగమునకు పోలికచూపుట సరిగాదని తేలుతుంది.

ఇక్కడ ఒకవిషయం చెప్పవలసియున్నది. నేటి యుగంలో ఆశయము వికేంద్రీకృతము, కృషి కేంద్రీకృతము అని అంటున్నానంటే ఇది పూర్తి ధనిక తత్వమేనా? కేంద్రీకృత ఆశయము, వికేంద్రీకృత కృషి నేటి సమాజమందు లేదా అనే సందేహము కలుగవచ్చును. అదికూడ లేకపోలేదు. ఇది సందికాలము. గ్రామరాజ్యము కావలె నను కృషికూడ జరుగుచున్నది. అయినను నేటి సమాజముపై వికేంద్రీకృత ఆశయము, కేంద్రీకృత కృషియే అధికప్రభావము గలదిగా ఉన్నది.

ఆశయము కేంద్రీకృతము, కృషి వికేంద్రీకృతము అంటే ఏమిటి ?

మన ఆశయము ప్రపంచంలో నున్న సంపద అంతా ప్రపంచ సమాజాని దంతటిదీను అని. గాలి, నీరు, వెలుతురు వలెనే సంపదకుకూడ, భూమికిగాని, మరి ఏ ఉత్పత్తి సాధనము లకు గాని యాజమాన్యమంటూ ఉండకూడదు. ఈ ఆశయము విశ్వసమాజ మంతటిపై నా కేంద్రీకరించబడియున్నది. అందుచేత మన ఆశయము కేంద్రీకృత ఆశయము.

మన కృషి వికేంద్రీకృతమైనది. అంటే కేంద్రీకృత ఆశయ మునకు గాను ఎక్కడికక్కడ ఉన్న స్థితినుంచి కృషి ప్రారంభించ వలయును. నేడు మనం ఈ కృషిని ఎచ్చటనుంచి ప్రారంభించగలము అని ఆలోచిస్తే గ్రామమునుండే కాగలుగుతుందని తేలుతుంది. ఏ గ్రామాని కా గ్రామమునందు ఉండు ఆస్తిపాస్తులన్నీ మొత్తం విశ్వసమాజము తరపున ఆ గ్రామ పంచాయతీ (కమిటీ) నిర్వహణయందు ఉంటుంది. గ్రామంలోని వయోజనులు తమ గ్రామకమిటీని ఎన్నుకుంటారు. రాజ్యాధికారంలో అధికభాగం గ్రామకమిటీకే ఉంటుంది. గ్రామకమిటీలకు ప్రత్యక్షంగా ఎన్నికలు జరుగుతాయి. గ్రామకమిటీలనుండి జిల్లా, రాష్ట్ర, కేంద్ర కమిటీలకు సభ్యులు పరోక్ష ఎన్నికలద్వారా ఎన్నికవుతారు. గ్రామంలో ఉండే ఉత్పత్తి సాధనములన్నీ - ముఖ్యంగా భూమి - గ్రామజనాభా ననుసరించి పంచబడును. అయితే వాటిపై వ్యక్తులెవరికీ హక్కు ఉండదు. వాటినుండి పంట పండించుటకు, ఉత్పత్తి చేయుటకు మత్రమే వ్యక్తులకు హక్కుండును.

గ్రామమందు ప్రధాన ఉత్పత్తి సాధనము భూమియైనను ఒక్క వ్యవసాయము వల్లనే అందరకూ వృత్తులు రాజాలవు. అందుచే గ్రామ పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించవలెను.

గ్రామపరిశ్రమలను ప్రోత్సహించుటయందు మన ఆధునిక సాంకేతిక విజ్ఞానమంతను వినియోగించి సాధనములను అధునా తనము చేయవలసి యున్నది. సాధనములలో విప్లవము తేకుండా గ్రామ పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించిన అది అంధానుకరణే కాగల దనుటలో సందేహము లేదు. మనము అంధానుకరణను కోరుట లేదు. సమస్యలను పరిష్కరించవలెననీ, అందరకూ జీవితావకాశ ములు, అభివృద్ధికి వీలు ఉండవలెననీ, కోరుచున్నాము. అందుచేత మన కృషి కూడ ఆదారినే ఉండవలెను. యంత్రములతో మనకు వైరమేమీ లేదు. యంత్రములు మానవాభివృద్ధికి తోడ్పడగల వనుటలో సందేహములేదు. అయితే యంత్రములు మానవులను నిరుద్యోగులుగా చేయరాదు. యంత్రములను ఉపయోగించుట వలన తీరిక సమయము పెరిగి, మానవుడు ఆలోచించుటకును, తద్వారా నాగరికతను-విజ్ఞానమును పెంచుటకును వీలు ఏర్పడు నను విషయము యథార్థమే. కాని సమాజమందు అందరికీ వృత్తి కల్పించి, అందరికీ తీరికను ఏర్పరచవలెను. యంత్రముల వలన ఎక్కువ మందికి వృత్తిని కల్పించలేము. ముఖ్యముగా మన భారత దేశములో అధిక జనాభా యున్నందున మనుష్యశక్తికి పని కల్పించుటే ఉత్తమము కాగలదు. అందుచే మనుష్యశక్తికి పని కల్పించుటకు గ్రామ పరిశ్రమలను ప్రోత్సహిస్తూ, పరిశ్రమ సాధన ములను ఆధునిక సాంకేతిక విజ్ఞానముతో అభివృద్ధి పరచవలెను.

మరొక దృష్టితో కూడ విషయమును పరిశీలిద్దాము. గ్రామ రాజ్యమందు ఏ గ్రామమున కా గ్రామము తన అవసర ములను తనగ్రామమునుండే తీర్చుకొనుటకు ప్రయత్నించునపుడు కేంద్రీకృత పరిశ్రమలు అనవసరమగును గదా !

యంత్రములు రెండురకములని వినోబా చెప్పుచుందురు. ఒకటి ఉత్పత్తిసాధనములు, రెండు సమయసాధనములు. సమయ

సాధనయంత్రములు ఎంతగా అభివృద్ధిచెందిననూ అది అవసరమే. దానివల్ల మన గమనములో వేగము పెరుగుతుంది. కాని, ఉత్పత్తిసాధనయంత్రములు అట్లుకాక ఇతరులను నిరుద్యోగులు చేస్తాయి. కనుకనే మానవీయ దృక్పథముతో యంత్రముల సమస్యను చూడవలసియున్నది.

గ్రామ రాజ్యమందు ప్రతిగ్రామము ఒక కుటుంబముగా రూపొందును. అందుచే కుటుంబములో ఏవిధముగా సమిష్టి కృషివల్ల కుటుంబ సభ్యులందరూ తమ శక్తికొలది పనిచేసి, అవసరమైనంత అనుభవించుదురో అట్లే గ్రామ పరివారమందు కూడ ప్రతి సభ్యుడు వ్యవహరించును. రాజ్యవ్యవస్థ యందు గ్రామము ఒక యూనిట్ గా ఏర్పడి యితర గ్రామములతోనూ, ప్రాంతములతోనూ, దేశముతోనూ సన్నిహిత సంబంధము కలిగి యుండును. ఆశయము సమాజమంతటి సౌఖ్యము, సర్వోదయము అయియుండుటచేతనూ, అదే కేంద్రీకృత ఆశయము నకు ఎక్కడికక్కడ వికేంద్రీకృతంగా కృషిసాగుచుండుటచేతనూ పరస్పర సంఘర్షణగాని, వైరుధ్యముగాని ఉండదు. పరస్పర సన్నిహితత్వము, సహకారముఉంటూ శాంతియుతజీవనమునకు ఆస్కార మేర్పడును.

గ్రామరాజ్యమును ఎలా సాధించేది ?

గ్రామరాజ్యమును సాధించుటకు నేడున్న పరిస్థితిలో ఎలా కృషిచేయగలము? ఎవరికి వారు తమ దృక్పథములో యాజమాన్యమును వదలుకొను భావమును ప్రకటించవలెను. సర్వోదయమునకు మూలమైన కుటుంబప్రవృత్తిని అలవర్చుకుని పరస్పర త్యాగమును చూపవలెను.

ఇంతేకాకుండా మనదృష్టిలో మరొకమార్పుకూడ రావలసి యున్నది. అది సమతాభావము. సమతాభావమందు అందరనూ, అన్ని వృత్తులను సమానముగా గౌరవించవలెను. వృత్తియందు ఎక్కువతక్కువలు లేవు. అన్నివృత్తులు మానవజీవితమునకు అత్యవసరమైనవే. గ్రామ రాజ్యవిధానమందు ఏ వృత్తిచేసిననూ గౌరవమూ ఒకటే ; ప్రతిఫల అనుభవమూ అతని అవసరమునుబట్టి యుంటుంది. అందుచేత గ్రామరాజ్యమందు ఏ వృత్తియైననూ, ఎవరుచేసిననూ సమాన గౌరవముండగలదు.

కాని, నేడు వృత్తులకు సమాన గౌరవములేదు. ధనికతత్వవ్యవస్థ కారణముగా ఇతరుల శ్రమపై జీవించుటను గౌరవమనుకొనుచున్నారు. అందుచే స్వయముగా శరీరశ్రమతోకూడిన వృత్తిచేయువారు నీచులుగా ఎంచబడుచున్నారు. శరీరశ్రమచేయనివారు గౌరవనీయుల మనుకొనుచున్నారు. నేడున్న విషమవాతావరణములో శరీరశ్రమ చేయనివారు శరీరశ్రమచేయువారిని, శరీరశ్రమను నీచముగా చూచుటను మనము అర్థము చేసుకొనవచ్చును ; అంతేగాక శరీరశ్రమ చేయువారు కూడ స్వయముగా శరీరశ్రమను నీచమనుకొనుచున్నారు. ఇది దేశమునకు మహా అనర్థదాయకము. ఏ ఉత్పత్తి అయినను శరీరశ్రమలేక కాజాలదు. ఆఖరుకు ఎంత యంత్రములను ఉపయోగించుకున్నను యంత్రములను తయారుచేయు లోహములను భూమినుండి తీయుటకునైనను శరీరశ్రమ కావలయునుగదా ! ఈ విషయమును విస్మరించి శరీరశ్రమచేయువారు శరీరశ్రమను నీచమనుకొనుచు శరీరశ్రమనుండి తప్పుకొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఏ విధముగా ఎవరికివారు ధనికులగుటకు ధనికతత్వపోటీయందు ప్రయత్నించుచున్నారో అటులనే శరీరశ్రమనుండి తొలగిపోవుటకుకూడ ప్రతిఒక్కరూ ప్రయత్నం చేయుచున్నారు.

ఇక్కడ ఒక విషయము పరిశీలిద్దాము. శరీరశ్రమలో కూడా మన శ్రమవల్ల ఉత్పత్తి వచ్చుదానినే మనము నీచముగా చూచుచున్నాముగాని, ఉత్పత్తిరానిశ్రమను నీచముగాచూచుట లేదు. పాఠ పుచ్చుకొని వ్యాయామశాలలో కొంతమేర నేలను అదేపనిగా తిరగవేయుటచే ఏవిధమైనఉత్పత్తి కలుగదు. అందుచే దానికి వ్యాయామ మని పేరుపెట్టి గౌరవనీయంగా ఎంచుచున్నాము. అయితే అదే పాఠపని ఏ పొలములోనో చేసి ఏకూర గాయలనో లేక మరి యే పంటనో పండించిన కూలిపని అని చెప్పి నీచముగా ఎంచుచున్నాము.

దీనిని గురించి వినోబా తరచు ఒకకథను, తన జీవితము లోనిది చెప్పుచుందురు. వారు పవనారు ఆశ్రమములో ఉంటున్నప్పుడు ప్రతిదినమూ తిరుగలితో గోధుమపిండి వినరుచుండెడివారు. ఆశ్రమ పాఠశాలలోనుండు పిల్లలుకూడ వినోబాతో కలిసి పిండి వినరుచుండెడివారు. ఒకనాడు ఒక కాలేజీ ప్రొఫెసరు వచ్చి చూచి వినోబాతో ' ఇలా పిల్లలచేకూడ పిండి వినరుటవంటి కూలిపని చేయుచుచున్నారా? ' అనిరట. దానిపై వినోబా మీరీమారు వచ్చుసరికి మార్పు చేసెదను అనిరట. మరియొక తూరి ఆ ప్రొఫెసరు వెళ్ళిన దినమున వినోబా పిల్లలను పెట్టుకుని తిరుగలితో గోధుమలు వేయకుండ పదిమార్లు ఎడమచేయి తోను, మరి పదిమార్లు కుడిచేయితోను త్రిప్పుచుండిరట. అది చూచిన ప్రొఫెసరు ఇది ఏమి అనగా " వ్యాయామము—చేతులకు ఇట్లు చేయుటవలన వ్యాయామము కలుగును ; పిండి వినరిన కూలి యగునుగదా! " అనిరట. అంత ఆ ప్రొఫెసరు సిగ్గుపడిరట. ఈ విధముగా మనము ఉత్పత్తివచ్చు శ్రమను నీచముగా చూచుచున్నాము. ఇది మన అభివృద్ధికి ఎంతో ఆటంక మగుచున్నది. కనుక దీనిని మనము మార్చుకొని శరీర శ్రమకు,

ఉత్పత్తినిచ్చు శ్రమకు, విలువనీచ్చి గౌరవమివ్వవలసియున్నది. అప్పుడే అధిక ఉత్పత్తికి, అభివృద్ధికి అవకాశము ఏర్పడగలదు. ముఖ్యముగా విద్యాధికులు ఈ విషయమును గమనించకపోతే విద్య జీవితమునకు దూరమైపోవును.

గ్రామరాజ్య నిర్మాణమునకుగాను యాజమాన్య నిర్మూలనకు తయారగుట, అందుకు త్యాగమును అలవర్చుకొనుట, ఉత్పత్తి సాధనమగు శరీర శ్రమకు గౌరవము కల్గించుటతో పాటు నేడు తదితర జీవిత రంగములలో ఏర్పడియున్న ధనిక తత్వ విధానమునుకూడ మార్చవలెను. అనగా సంపదలో ధనికులుగా నుండుటయేగాక విద్యలోను, గుణములలోనూ కూడ ధనిక తత్వము మన సమాజమందు ప్రబలి యున్నది. సంపద, భూమి అందరకూ సమానముగా అందుబాటులో నుండునట్లు పంపిణీ చేయుటకు మనము ప్రయత్నించు చున్నట్లే విద్యనూ, తదితర గుణములను (శుభ్రత మొదలగునవి) అందరకూ పంపిణీ చేయవలెను. అంటే దీని అర్థము శుభ్రత కలిగిన వారిని శుభ్రత మానమనిగాదు. నేటి అవకాశములలో విద్య, శుభ్రతలేని వారిని చూచి అసహ్యించుకొని తాము వారినుంచి దూరముగా యుండుటకాక, వారికి సన్నిహితులుగానుండి మనవద్ద నున్న విద్యనూ, గుణములనూ వారికి నేర్పవలెను. అసమానతలతో కూడుకున్న సమాజమందు అధిక అవకాశములను (భూమి, సంపద, విద్య, గుణములు మొదలైన వాటియందు) అనుభవించువారు ఆ అవకాశములు లేనివారికి సేవచేయుటకు వారికి అందుబాటులో సన్నిహితముగా ఉండుట అవసరము. మనమన కుటుంబములలో అందరూ విద్య, విజ్ఞానములతో వికసించవలెనని మన మందరమూ వాంఛిస్తూ అందు కనువుగా కుటుంబంలోనివారి కందరకూ మనకు వచ్చిన విద్యను, తెలిసిన విష

యములనూ నేర్పుతాముగదా. అటులనే గ్రామపరివారమందు కూడ అందరూ విద్య, విజ్ఞానములతో విలసిల్లవలెనని మనము ప్రయత్నించవలెను. దానికి నేటినుంచీ మనకు తెలిసిన విషయములు పొరుగువారికి నేర్పుటతో ప్రారంభించవలెను.

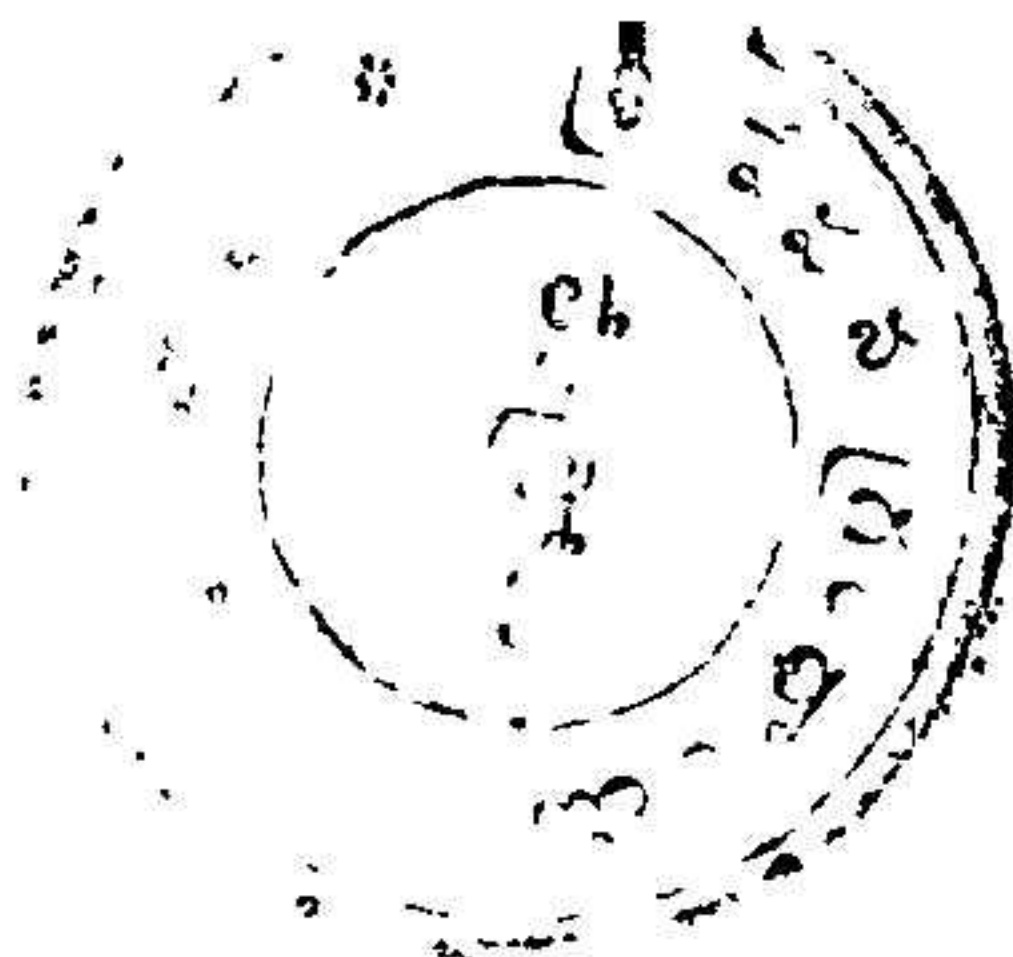
మనకృషి గ్రామరాజ్య దెసన పురోగమించుచున్న కొద్దీ జనశక్తి బలమౌతూ ప్రజల ద్వారా ఏర్పడిన ప్రభుత్వము, ప్రజావాంఛలకు అనుకూలంగా రూపొందగలదు. ప్రజలలో బలీయమైన, చైతన్యయుతమైన సంఘటిత శక్తి నెలకొనిననాడు, ప్రభుత్వము ప్రజలవాంఛలకు వ్యతిరేకముగా నిలువజాలదు. ప్రభుత్వము ప్రజావాంఛలను గమనిస్తూ సాగునదై తే ఎప్పటికప్పుడు ప్రజలలో పెరుగుచున్న గ్రామరాజ్య వాతావరణమున కనుగుణముగా తమ కేంద్రీకృత వ్యవస్థను వికేంద్రీకరిస్తూ గ్రామములను కేంద్రబిందువులుగా చేస్తూయుండగలదు. దానికితోడు జనశక్తి పెరుగుచున్న కొద్దీ ప్రభుత్వ వ్యవస్థను ఒక్కొక్క అంశముగా ప్రజలే తమ చేతుల లోనికి తీసుకొనగలరు.

విద్యార్థుల కర్తవ్యం

నేటి మన స్థితిని, దానికి తగు పరిష్కార మార్గమునూ, ఆ మార్గమగు గ్రామరాజ్యమునకు మనము చేయదగు కృషిని పరిశీలించాము. ఇక గ్రామరాజ్య నిర్మాణమునకుగాను విద్యార్థులు ఏమి చేయగలుగుతారో చూద్దాము.

అందరూ తమ జీవితాలను పూర్తిగా ఉద్యమమునకు అర్పించలేరు. కొందరు కొందరు అందుకు ముందుకు రాగలుగుతారు. అట్టివారిని, వారు ఎవరై నా, విద్యార్థులై నా, అందరినీ ఉద్యమం హృదయపూర్వకంగా ఆహ్వానిస్తుంది. స్వామిత్యమునకు, కేంద్రీకృత కృషికి వ్యతిరేకముగా సాగించబడుచున్న

త ది ప లు కు :

సమాజ నిర్మాణము - విద్యార్థులు

[శ్రీ జయప్రకాశ్ నారాయణ]

విద్యార్థులు తమ బాధ్యత గుర్తించాలి

నేడు విద్యార్థులు చాలావరకు నిర్విర్యులై కూర్చున్నారు. వారికి ఎందులోనూ అభిరుచిలేకుండా పోయింది. స్వాతంత్ర్య సమర సమయంలోనైనా వారిలో ఎక్కువ సంచలనం ఉందని అనలేము. అయితే వారిలో జీవంకలిగిన యువకులు బానిసత్వంలోని బాధను అర్థంచేసుకునేవారు. వారు బాంబులు - పిస్తోళ్ల దారి పట్టినా లేక సత్యాగ్రహం త్రోవను నడచినా వారిలో ఆవేదన చాలా హెచ్చుగా ఉండేది. కాని స్వరాజ్యానంతరం తామూ కొంతపని చేయవలసి యున్నదనే విషయమే వారిలో కనబడడంలేదు. ఎన్నుకోబడినవారు అధికారంలోనికి వెళ్లి అంతా చేయగలరని వారు భావిస్తున్నారు. నిడిగా చేయవలసిన పని ఉందనే వారు తలచుటలేదు. నిరుద్యోగం, దారిద్ర్యం, అన్యాయం, పీడన మొదలగువాటిగురించి ఆలోచించినా, అవన్నీ శాసనకర్తలు చేయవలసిన పనులని భావించి ఊరు కుంటున్నారు. ఇక చదవడం, డిగ్రీలు తెచ్చుకోవడం, ఆపైన ఏదో ఉద్యోగం చేసుకోవడం ఇంతే తమపని అను కుంటున్నారు. దేశంయెడల తమ బాధ్యతకూడా కొంత ఉన్నదని వారనుకొనుటే లేదు. వారి హృదయాలనుండి ఈ భావనలను తొలగించవలసి ఉన్నది.

చేసికొని నేడు యాజమాన్య నిర్మూలన మను అస్త్రముతో
అహింసను ఆర్థిక రంగమున ప్రవేశపెట్టి గ్రామ రాజ్యమును
సాధించు బాధ్యత నేటి యువకులపైననూ, విద్యార్థులపైననూ
ఉన్నది. దీనిని మనము నిర్వహించవలెను.

ప్రపంచమందంతటా ఏదేశమందైనను విద్యార్థులు
పాల్గొనని విప్లవము లేదు. విద్యార్థులే క్రాంతికి, ముఖ్యముగా
భావవిప్లవమునకు అగ్రదూతలు. భారతీయ విద్యార్థుల విప్లవకర
పాత్రకూడ ఎంతో ముఖ్యమైనది. అయితే నేటి రాజకీయ
రంగమున పార్టీ తత్వమువల్ల రాజకీయ అసమానతలు ఏర్పడు
చుండుటనే కొంతవరకూ విద్యార్థులు ఆ ప్రవాహమున కొట్టు
కొనిపోవుచూ కొన్నికొన్ని విద్రోహ తత్వములకు తమ శక్తిని
వృధాగా ఖర్చుచేయుచున్నారు. దీనిని విద్యార్థులు గమనించుట
లేదనికాదు ; కాని దీనివిషయమై శ్రద్ధపూనుటలేదు. ఇకనై నను
శ్రద్ధపూని గ్రామరాజ్య స్థాపనద్వారా సక్రమ ప్రజాస్వామిక
వ్యవస్థను నెలకొల్పుటకు పూనుకొనగలరు.

నేటి కల్లోల ప్రపంచమునకు భారతదేశము మార్గము
చూపుచున్నదనుట అతశయోక్తికాదు. హింస, అశాంతి అనే
రాబందులు రెక్కలువిప్పి మనపై ఎగురుతున్నాయి. వాటి
నుండి, సమాజమును కాపాడుకొని, దేశంలోనూ, తద్వారా
ప్రపంచమంతటా శాంతి, సౌఖ్యములను నెలకొల్పుటకు
ముందుగా మన దేశంలో సాగుచున్న గ్రామరాజ్య స్థాపనా
ప్రయత్నములతో సహకరించవలయును.

విద్యార్థి సోదరీ, సోదరులారా ! రండి ! దేశ ప్రజలతో
భుజం భుజం కలిపి గ్రామరాజ్య స్థాపనద్వారా నవసమాజం
నిర్మిద్దాం !

వివాహములవరకూ విద్యార్థులు తాము చేయదగు కార్యములన్నీ ఆచరించగలరు.

ఏడవది : సంపత్తిదానము. * విద్యార్థులు యాజమాన్య నిర్మూలనకు సూచనగా తమ ఖర్చులనుండి (Pocket money) కొంత సంపత్తిదానముగా యివ్వగలరు.

ఎనిమిదవది : సంపత్తిదాన, భూదాన పత్రములు తమకు వీలున్నంతవరకూ సేకరించగలరు. శలవులలో గ్రామములకు వెళ్ళినప్పుడు గ్రామరాజ్య స్థాపనకు ముందుగా భూమిలేని వారికి భూమి కలిగించు కార్యమందు లెక్కలు మొదలైనవి తయారు చేయుటకు తోడ్పడగలరు.

తొమ్మిదవది : గ్రామ రాజ్యమునకు గ్రామ పరిశ్రమలు పునాదిగనుక, గ్రామ పరిశ్రమలలో తయారైన వస్తువులను ప్రోత్సహించుటకు ప్రయత్నించగలరు.

ఈ విధముగా విద్యార్థులు తమ మేధస్సు నుపయోగించి క్రొత్త క్రొత్త కార్యక్రమములను నిర్ణయించుకొని అమలు పరచ గలరు.

విద్యార్థులారా ! రండి !

“విప్లవము ఎన్నడూ వృద్ధులవల్లకాదు. దానిని యువకులే నెరవేర్చగలరు. నవ్యభావములను, నవ్యత్యమును గ్రహించగల శక్తి నవ రక్తములోనే ఉంటుంది...” అని వినోబా చెప్పియున్నారు. గాంధీజీ నాయకత్వమున సత్యాగ్రహ మను అస్త్రముద్వారా అహింసను రాజకీయ రంగమున ప్రవేశపెట్టు పనిని నాటి యువకులు, విద్యార్థులే చేసియున్నారు. ఆ ఫలితంగానే మనకు స్వరాజ్యం వచ్చింది. స్వరాజ్యము నాధారము

---

* శ్రీకృష్ణదాస్ జాజూజీ రచించిన 'సంపత్తిదానము' చూడండి.

తమతమ పనులు తాము చేసుకొనగలిగినంతవరకూ తామే చేసి
కొనవలెను. వీలున్నప్పుడు విద్యార్థులు జట్లు జట్లుగా వెళ్ళి
తమ శ్రమనుపయోగించి పేదల పేటలయందు, సార్వజనీన కార్య
ములందును శుభ్రతయందుగాని, నిర్మాణ కార్యములందుగాని
సహాయపడగలరు.

మూడవది : సర్వోదయ, భూదాన, గ్రామరాజ్యసాహిత్య
మును విరివిగా ప్రచారములోనికి తెచ్చుటయందును, విక్రయం
చుట యందును తోడ్పడగలరు.

నాల్గవది : మన ఆశయము కేంద్రీకృతమైనది. అందరి
అభివృద్ధిని, సుఖమును, శాంతిని కోరునది. అందుచే అందరితో
సన్నిహితసంబంధము, ఐక్యతాభావము అవసరము. కనుక విద్యార్థులు
ముందు దేశమును దృష్టియందుంచుకొని అందరితో సన్ని
హిత పరిచయము సంపాదించుకొనుటకుగాను రాష్ట్రభాష
యగు హిందీని అభ్యసించగలరు.

ఐదవది : విద్యార్థులు తాము నేర్చుకొనుచున్న విద్యకు
తామే 'యజమాను'లై కూర్చుంటారా! అందుచేత వయోజన
విద్యను తాము చేపట్టవలెను. వయోజన విద్య అంటే వ్యక్తు
లను కేవలం అక్షరాస్యులు చేయుటే కాదు. వారికి అక్షరాస్య
తతోపాటు ప్రపంచజ్ఞానమును, నూతనజీవిత తత్వమును నేర్ప
వలసియున్నది. ఈ విధముగ వయోజనవిద్య పెరుగుచున్నకొలదీ
మూఢతత్వములు - నమ్మకములు మంచువలె విడిపోగలవు.

ఆరవది : నేటి మన సమాజంలో కులతత్వము విలయ
నృత్యం చేస్తోంది. పైకిఎవరూ కులభేదమును పాటించుచున్నట్లు
కనపడకపోయినా, సమయము వచ్చుసరికి కులతత్వము పై చేయి
అగుచున్నది. ఇది ఐక్యతకు ఎంతేని ప్రమాదకరము. అందుచే
దీనిని నిర్మూలించుటకు సహపంక్తి భోజనములు, అంతర్వర్ణ

సమాజ నిర్మాణము - విద్యార్థులు

[శ్రీ జయప్రకాశ్ నారాయణ]

విద్యార్థులు తమ బాధ్యత గుర్తించాలి

నేడు విద్యార్థులు చాలావరకు నిర్వీర్యులై కూర్చున్నారు. వారికి ఎందులోనూ అభిరుచిలేకుండా పోయింది. స్వాతంత్ర్య సమర సమయంలోనైనా వారిలో ఎక్కువ సంచలనం ఉందని అనలేము. అయితే వారిలో జీవంకలిగిన యువకులు బానిసత్వం లోని బాధను అర్థంచేసుకునేవారు. వారు బాంబులు - పిస్తోళ్ల దారి పట్టినా లేక సత్యాగ్రహం త్రోవను నడచినా వారిలో ఆవేదన చాలా హెచ్చుగా ఉండేది. కాని స్వరాజ్యానంతరం తామూ కొంతపని చేయవలసి యున్నదనే విషయమే వారిలో కనబడడంలేదు. ఎన్నుకోబడినవారు అధికారంలోనికి వెళ్లి అంతా చేయగలరని వారు భావిస్తున్నారు. విడిగా చేయవలసిన పని ఉందనే వారు తలచుటలేదు. నిరుద్యోగం, దారిద్ర్యం, అన్యాయం, పీడన మొదలగువాటిగురించి ఆలోచించినా, అవన్నీ శాసనకర్తలు చేయవలసిన పనులని భావించి ఊరు కుంటున్నారు. ఇక చదవడం, డిగ్రీలు తెచ్చుకోవడం, ఆపైన ఏదో ఉద్యోగం చేసుకోవడం ఇంతే తమపని అను కుంటున్నారు. దేశంయెడల తమ బాధ్యతకూడా కొంత ఉన్న దని వారనుకొనుటే లేదు. వారి హృదయాలనుండి ఈ భావన లను తొలగించవలసి ఉన్నది.

ప్రభుత్వంమీద ఆధారపడరాదు

మామూలుగా చూచుకుంటే రాజకీయాలలో విద్యార్థులకు చాల ప్రవేశమున్నది. కాంగ్రెసు, పి. యస్. పి., కమ్యూనిష్టు, షెడ్యూల్డ్ కాస్టు ఫెడరేషన్, రాష్ట్రీయ స్వయం సేవక సంఘం మొదలగువానికి విద్యార్థి సంఘాలుకూడా ఉన్నాయి. చైతన్యవంతమైన విద్యార్థులు తమ తమ అభిప్రాయాల ననుసరించి ఆయా సంఘాలలో జేరి పనిచేస్తున్నారు. అయితే ప్రభుత్వమే వారి లక్ష్యమౌతోంది. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం వల్ల ఏమీపని సాగకపోతే, ఏదైనాసరే మరొక ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పరచాలని అనుకుంటున్నారు. అంతేగాని ప్రభుత్వమునకు బయట వేరొక శక్తిని సంఘటితపరచి ఈ సమస్యలను పరిష్కరించగలమని వారు ఊహించుటకూడా లేదు. కార్యభారమంతా ప్రభుత్వంమీద మోపి పౌరులు అకర్మణ్యులౌతున్నారు ; అపైన విద్యార్థులకు సమస్యలు కనపడ్డా వాటికి పరిష్కార మార్గాలను ప్రభుత్వంలోనే చూస్తున్నారు. అందుచేత లోతుకు వెళ్లి వారి ఈ దృక్పథమును మార్చి లోశక్తియొక్క మార్గమును వారికి చూపించవలసి యున్నది. ఆ ప్రయత్నమందు ఒక త్రోవ భూదానము.

అసలు సమస్య నైతిక సమస్య

సాంఘిక సమస్యల మూలంలో నైతిక సమస్య దాగి ఉంటుంది. కనుక ఆ నైతిక సమస్య పరిష్కారం కాకపోతే అసలు సమస్యలు పరిష్కారం కావు. నిరుద్యోగం లేని దేశం ఉందనుకోండి ; అక్కడ పనిచేయుటకు మనుష్యుల అవసరం

ఉందనుకోండి. అయినా అట్టి దేశంలోకూడా సమస్యలులేవని గాని, అన్యాయం - పీడన లేవనిగాని అనలేము. న్యూజిలాండ్, స్వీడన్ దేశాలలోవలె అన్నార్తులు, వస్త్రహీనులు ఉండక పోవచ్చు; అంటే దాని అర్థం అట్టి దేశంలో ఆదర్శ సమాజం ఏర్పడిందని కాదు. మన దేశంలోకూడా కోట్లకొలదీ ఉన్న అన్నార్తుల సమస్య పరిష్కారమైనంత మాత్రాన మన సమస్య పరిష్కార మైపోయినట్లు కాదు. అమెరికాలో ప్రతి నలుగురికీ ఒక కారు, రేడియో ఉన్నాయి. ఐనా నేడా దేశంలో ఒక చిత్రమైన భయం వ్యాపించి ఉంది. ఈ భయం ఎంత ఎక్కువగా ఉందో తెలుసుకోవాలంటే మా సమయంలో ప్రొఫెసరుగా ఉండిన కాల్ నియరింగు అనుభవం చూస్తే చాలు. ఈ మధ్యనే వారు మనదేశం వచ్చివెళ్లారు. వారు కమ్యూనిష్టు భావాలు కలవారేగాని, కమ్యూనిష్టు పార్టీ సభ్యులు కారు. అయినా తమ అభిప్రాయాలు చెప్పుకొనుటకు సభలనుకూడా జరుపుకో నివ్వలేదు. అంతేకాదు వీరిని ఎవరైనా విందుకు ఆహ్వానిస్తే ఆతిథ్య మిచ్చినవారిని బహిష్కరించేవారు. నియంతృత్వ రష్యా అంటే తామింత భయపడుతూ స్వయంగా ఆ విధానమునకు లొంగిపోతున్నారు. ఈ విధంగా సుఖ సమృద్ధులున్నా అక్కడ సమస్యలకు కొదువలేదు. రష్యాలోనూ ఇదే స్థితి. అందుచేత మానవ సమాజంలో ఎంతగా సుఖ సమృద్ధులున్నా కొన్ని సమస్యలు ఉంటూనే ఉంటాయనీ, వాటి మూలంలో నైతిక ప్రశ్న ఇమిడి ఉంటుందనీ, దానిని పరిష్కరించనంతవరకూ సమస్యలు పరిష్కరింపబడవనీ తేలుతోంది. మన జీవితం సమాజానికి వ్యతిరేకమైన పునాదులమీద, అవినీతితో కూడిన పునాదులమీద ఆధారపడి ఉండుటయే నేడు మన ముందున్న నైతిక ప్రశ్న. నేటి అవినీతి వాతావరణం కొనసాగితే మన వికారాలే మనలను

మింగివేస్తాయి. కనుక మనం పునాదులనే మార్చకపోతే రోగం సమూలంగా తొలగదు.

అవినీతితో కూడుకున్న ఆధారం అంటే ఏమిటి? మానవ జీవితంలో ఒక అంతర్విరోధం, సంఘర్షణ సాగుతోంది. అదే ఇది. ఒక వైపున వ్యక్తి సమాజంనుండి ఎంతో లాభం పొందుతున్నాడు. అది లేకపోతే తాను జీవించనేలేడు. అయితే మన వ్యక్తిగత జీవితంలో మన ఈ సామాజిక రూపంయొక్క ప్రభావమే కనబడుటలేదు. సమాజంయొడ నిర్వృత్తించవలసిన ఒక ధర్మం, కర్తవ్యం ఉన్నాయనే విషయమే మనం మరచి పోతున్నాము. ఈ విధంగా మనం సంఘజీవి అయి ఉండికూడా సమాజాన్ని మరచిపోయాము. ఇట్టి స్థితిలో సంఘ ధర్మాన్ని నిర్వృత్తింప జేయాలని హింస, శాసనంతో కూడిన మార్గాలు వచ్చినా అని సమాజ భావాన్ని నిర్మించలేక పోయాము. నేడు అంతటా వ్యక్తికి వ్యక్తికి, సమాజానికి సమాజానికి, దేశానికి దేశానికి, మధ్య స్వార్థాలు సంఘర్షించుకుంటున్నాయి. ఆ సంఘర్షణ నుంచి వికారాలు ఉత్పన్నమౌతాయి. అందుచేత మన జీవితపు పునాదులను మార్చనంత వరకూ సమస్యలు పరిష్కరింపబడడం కల్గి.

నైతిక సమస్యను ప్రభుత్వం పరిష్కరించలేదు

ఈ నైతిక ప్రశ్న గురించి శిక్షణ నిచ్చి, మానవుని పరివర్తనం చేయు కార్యములను ప్రభుత్వం నిర్వహించలేదు. ఏ ప్రభుత్వమైనా దీనిని చేయగలిగి యున్నట్లయితే మానవ సమాజంలో సమస్యలే ఉండేవి కావు. ఏ పని కావాలని ప్రభుత్వం ఆజ్ఞ జారీచేస్తే ఆ పని ఐపోతుంది. కాని ప్రేమించు

కోమంటే ప్రేమించుకొనుట, త్యాగం చేయమంటే త్యాగం చేయుట, సేవ చేయమంటే సేవచేయుట అలా జరుగుట లేదు ; జరుగదు. ప్రభుత్వంలో ఉండేవారి కనుకూలంగా మాత్రం పనులు జరుగుతాయి. నియంతృత్వంలో నియంత తన మనస్సులోని అభిప్రాయాల బట్టి చేయించ బూనుతాడు. కాని స్టాలిన్ వంటి మహానియంత కూడా చేయించ లేకపోయాడు. యుద్ధరంగంలో అత్యాచారాలు చేసిన చంగిజ్ ఖాన్ వంటివారు ఉండవచ్చును గాని, శాసనకర్తగా తన ప్రజలపైననే జులుం చేయుట స్టాలిన్ చేసినంతగా మరెవరూ చేయలేదు. అయినా సమాజవాదమనీ సామ్యవాదమనీ తానుదేనిని నమ్ముతున్నాడో దాని కాయన శత్రువు కాడు. రష్యాలో సమాజవాదం రావాలని ఆయన హృదయపూర్వకంగా, నిజాయితీతో వాంఛించాడనే నా అభిప్రాయం. ఐతే రాజదండంతో సమాజవాద విలువలను స్థాపించాలని ఆయన ప్రయత్నించాడు. కాని చేయలేక పోయాడు. శాసనం ద్వారా కూడ సమాజవాద విలువలను స్థాపించలేరు.

యథార్థానికి పీడన కాని, నియంతృత్వం కాని, ప్రజాస్వామ్యం కాని, యుద్ధంగాని - ఏ సమస్య అయినా సరే చివరకు ఒక నైతిక సమస్యగా రూపొందుతోంది. దాని పరిష్కారం శాసన శక్తికి బయటనే ఉంది. ఈ సమస్య పరిష్కారానికి శాసనశక్తి 'సహకరించ' వచ్చునేగాని శాసనశక్తి ద్వారానే ఇది పరిష్కారం కాదు. ఇప్పుడు మనం నైతిక సమస్యను పరిష్కరించుటకు ఏమి చెయ్యాలి అని ఆలోచిద్దాము. భూదానోద్యమము దీనిగురించే ఆలోచిస్తోంది. మానవుని నైతిక పరివర్తన కొరకు, మానవీయ క్రాంతి కొరకు ఈ ఉద్యమం కొనసాగుతోంది.

ప్రతీ వ్యక్తి తన హక్కు పరిధులలోనే ఉండి ఇతరుల హక్కులలో జోక్యం కలగజేసుకోకుండా ఉండినప్పుడే నిజమైన ప్రజాస్వామ్యం నెలకొన గలుగుతుంది. ఇది గుణ పరివర్తనం ద్వారానే సాధ్యం కాగలుగుతుంది.

“ప్రభుత్వం లోనివారు ఏమైనా చెయ్యదలచుకుంటే చెయ్యమందాం. అయితే అది చేసే విధానంలో చెయ్యాలి. ఒక వేళ వాళ్ళు తప్పులు చేస్తే మన మా తప్పుడు విధానాన్ని వ్యతిరేకించుదాం. అలా అంటే అద్దాలు పగలగొట్టి దుకాణాలకు, బస్సులకు నిప్పు ముట్టించమని కాదు. శాసనం, ప్రభుత్వ దండశక్తి సమాజాన్ని ముందుకు తీసుకు పోలేవు” అని మనం విద్యార్థులకు నచ్చజెప్పాలి. కమ్యూనిజం, సోషలిజంల యెడల విద్యార్థులలో ఇదివరకున్నంత ఆసక్తి ఇప్పుడులేదు. తగ్గి పోయింద. దానికి బదులుగా వారికి మనం క్రొత్త విషయా లేమైనా ఇస్తే వాటిని వారు నేడు స్వీకరించగలరు. విద్యార్థులకు నేనీ విషయాలు చెబుతూ ఉంటే వారు వీటిని అర్థం చేసి కొనుటకు ప్రయత్నిస్తున్నారని అనుభవంలో చూచారు. వారికిందులో అభిరుచి ఉంటోంది. మనం ఉపన్యాసాలు ఇచ్చి వెళ్ళిన తర్వాత, స్థానికంగా అక్కడ ఒక కార్యకర్త ఉంటే, లేక వారి ఉపాధ్యాయులలోనే ఎవరైనా ఈ విషయమై కొంత శ్రద్ధ తీసుకుంటే సభకు వచ్చిన 500, 1000 మంది నుండి కనీసం 60, 70 మంది అయినా తర్వాత మనం పెట్టే సర్వోదయ అధ్యయన మండలికి రోజూ రాగలరు. పది సంవత్సరాల క్రితం స్థితి ఇలా లేదు. అప్పుడు విద్యార్థుల అభిరుచులు, ఆకర్షణలు వేరుగా ఉండేవి. నేడు అహింసనుగురించి మనం ప్రజలకు చెబుతుంటే వారు సానుకూలంగా ఉంటున్నారు. దీనికి నేడు హింస వల్ల తయారైన ఈ మారణాయుధాల వల్ల మొత్తం సమాజమే

నాశనం కాగలదని అందరికి స్పష్టమగుట ఒక కారణం కావచ్చు. కనుక ఒక మంచి వాతావరణం ఏర్పడి ఉంది. దీనినుండి మనం లాభం పొందాలి. ఇందుకు 1957 సంవత్సరానికిగాను ఒక కార్యక్రమము ఇద్దా మనుకుంటున్నాను.

క్రాంతి పుత్రులారా ! కదలి రండి !

విద్యార్థులు తాము క్రాంతి పుత్రులమనీ, విప్లవకారులమనీ అనుకుంటారు. నిజంగా వారు అట్టివారే కూడ. మరి పన ఈ నవయువకులు విప్లవం లేకపోతే సమాజం మారేదెలా? క్రొత్తతరం వాళ్ళల్లో తిరుగుబాటు, క్రాంతి భావం ఉండి తీరాలి. లేకపోతే అభివృద్ధి ఉండదు. అలాగే సమాజంలో కన్సర్వేటిజం (మితవాదం) లేకపోయినా సమాజం ముందుకు సాగదు. ఎందుచేతనంటే ప్రతివ్యక్తి నేడు చేసింది మార్చి రేపు వేరొకటి చేస్తుంటే సమాజంలో స్థిరత్వం ఉండదు. అయితే ఈ రెండు శక్తులూ ఒకదాని సరసను మరొకటి సాగాలి. నేటి కమ్యూనిస్టులు కన్సర్వేటివ్లు అయిపోయారు. రష్యాలోని కమ్యూనిస్టులూ, రష్యావాదులగు కమ్యూనిస్టులూ కన్సర్వేటివ్ లైపోయారు. నేను అజయఘోష్‌ను ప్రశ్నించినట్లు వారిని సూటిగా ప్రశ్నిస్తే వారు సమాధానం చెప్పలేక కొంత భయపడుతున్నారు. ఎందుచేతనంటే వారు ఆలోచిస్తే తాము పెట్టుకున్న విలువలను మార్చుకోవలసి వస్తుంది. ఇలా నిన్నటి విప్లవవాదులు నేడు మితవాదులౌతున్నారు. ఇది చరిత్రలో ప్రాథమిక పాఠమే. కనుక విద్యార్థులకు నచ్చచెప్పి, మార్పుకు, విప్లవ తత్వమునకు వారియందు గల ప్రేరణను మనం సరియైన దారిలో పెట్టగలము. 'విప్లవం, విప్లవం అంటున్నారు మీరు. ఇదిగో ! ఈ 1957 విప్లవ సంవత్సరం వచ్చింది రండి. ఇది

విష్ణవయుగం. విష్ణవం తేవాలని మీరు నిజంగా వాంచిస్తూ ఉంటే నడుం కట్టండి ; ముందుకు రండి ' అని పిలుద్దాం. ఒక సంవత్సరం స్కూళ్లు, కాలేజీలు వదలండి. ఒక సంవత్సరం చదువు మానండి.' అని నినాదం ఇద్దాం. చిన్న చిన్న పిల్లలుకూడ ఈ విష్ణవకార్యంలో పాల్గొనగలరని భూదాన యాత్రలు తెలుపుతున్నాయి. కనుక మనం ఈ సంవత్సరం విద్యార్థులకు ఒక విష్ణవ కార్యక్రమాన్ని ఇవ్వవలసియుంది.

పండిత జవహరలాల్ నెహ్రూ కూడ ఈ భూదానోద్యమాన్ని సమర్థించారు. ఆయనేకాదు కాంగ్రెసు పార్టీ, చాలమంది ముఖ్యమంత్రులు, తదితర మంత్రులు కూడ సమర్థించారు. విశ్వ విద్యాలయాల ఉపాధ్యక్షుల్లో ఎంతమంది దీనిని సమర్థించారో నా కింకా తెలియదు. అసలు వాళ్లు కొంచెం కన్సర్వేటివ్లు అయిఉంటారు. అందుచేతనే వారు నేడు విద్యార్థుల విశ్వాసాన్ని చూరగొనలేకుండా ఉన్నారు. ఉపాధ్యాయులు, విద్యార్థులు రెండు ట్రేడ్ యూనియన్లుగా విడిపోయారు. ఆ రెంటికీ సంఘర్షణ జరుగుతోంది. యజమాని - కూలి వంటి సంబంధమే ఏర్పడింది. లేకపోతే విద్యార్థులు ' ఇన్ టరమ్స్ ఆఫ్ స్ప్రియిక్ ' ఆలోచించేవారే కాదు. అయినా ఈ ఉద్యమాన్ని సమర్థించిన వారివద్దకు, మానవ సమాజాన్ని నైతిక విష్ణవమే రక్షించగలదని భావించిన వారివద్దకు, మనం వెళదాము. పండిట్ జీ కూడ భూదానం గురించి చాలా లోతుకు వెళ్ళే ఆలోచించారు. వారే స్వయంగా ' మా విద్యాలయాలను ఒక సంవత్సరం మూసివేయబోతున్నా ' మని చెప్పాలి. అప్పుడు విద్యార్థులు మేల్కొంటారు. ఈ క్రాంతికార్యంలో నిమగ్ను లౌతారు. నేడు భారతదేశానికి, మరొక దేశానికి మధ్య యుద్ధం వచ్చిందనుకోండి. అలాంటప్పుడు యుద్ధంలో పై నికు

లుగా చేరే వయస్సుగల వారందరూ యుద్ధానికి వెళతారు గదా. ఈ రోజుల్లోకూడా యూరప్ లో యుద్ధం వచ్చిందంటే కేంబ్రిడ్జి - ఆక్స్ ఫర్డ్ విశ్వవిద్యాలయాల విద్యార్థులు వెళ్తున్నారా, లేదా? అన్నీ మూసివేస్తారే! మరి ఇదో? యుద్ధాన్ని మించిన ప్రముఖ కార్యము. మనదేశంలో ఒక సంవత్సరంలో ఈమాత్రం పని మనం చేశామంటే మన సాంఘిక, నైతికజీవితం ఉన్నతం కాగలదు. ఇదే కార్యమునకు కత్తిపడితే భారతదేశమంతా 'తెలంగాణా' అయిపోతుంది; అగ్నిజ్వాలల్లో మండిపోతుంది. అందునుండి రాగలదేమిటి? లేక శాసనంద్వారా భూ పంపకం జరిగితే రాగలదేమిటి? ఆలాకాక - పల్లె పల్లె విద్యార్థులు తిరుగుతున్నారు! క్రాంతిగానం ఆలాపిస్తున్నారు! ఎవరి ఇంట్లోనో కాక చెట్టుక్రింద శయనిస్తున్నారు! శ్రమచేసి తమ పొట్ట నింపుకుంటున్నారు! ఏ గ్రామంలోనో నాలు గెకరాలు భూమి పంచడం కాక, అందరికీ భూక్రాంతిని వివరిస్తూ ముందుకు సాగుతున్నారు! ఒక తుఫానువలె విద్యార్థుల విప్లవ విహారం సాగుతోంది! - అప్పు డేమౌతుంది? ఆ తర్వాత విద్యార్థులు విద్యాలయాలకు వెళ్ళినా, ఒక్క సంవత్సరంలో వారిలో ఎంతో మార్పువస్తుంది. ఆ చదువునే చదివినా వారు వినే శ్రవణంలోనూ, చూచే దృష్టిలోనూ తేడా రాదా? ఈ రీతి సాగితే విద్యార్థుల దృక్కోణం మారి వారిలో నిర్మాణాత్మక శక్తి పెంపొందుతుంది.

నేను ఇంటర్ చదువుతున్నప్పటి సంగతి చెబుతున్నాను. నాకు 'స్కాలర్ షిప్' కూడా లభించేది. నేను మంచి విద్యార్థులలోనే లెక్క. అయినా చదువూగిదువూ - అంతావదలి, పరీక్షల విషయమే మర్చిపోయి, ఇటు వచ్చేసేను. అంతేగాని ఇక 20 రోజులేగదా పరీక్షకు మిగిలాయి, అందుచేత ముందు పరీక్ష

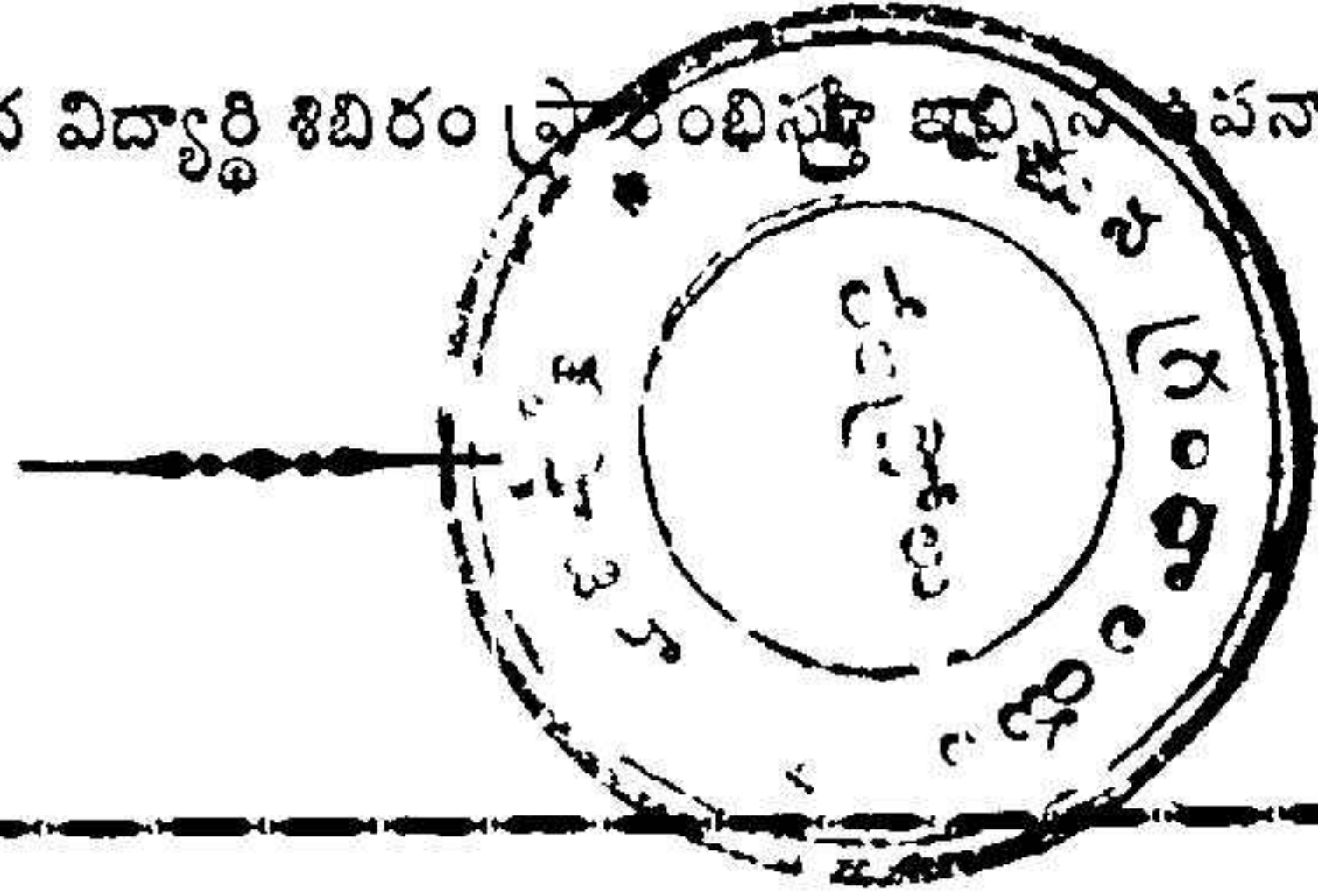

ప్యాసై తే తర్వాత చూసుకోవచ్చునని అనుకోలేదే ! మౌలానా
 ఆజాద్ పాట్నా వచ్చి ' పాలు దొరకడం లేదని విషం త్రాగు
 తారా ? జాతీయ విద్యాలయాలు లేవని ఈ విద్య చదువు
 తారా ?' అని అడిగేసరికి, 'అయితే సరే ఇక పరీక్షలు 20 రోజులే
 ఉంటేనేమి ? విషమైనప్పుడు వదిలేద్దాం' అని విడిచిపెట్టేశాము.
 మా నుండి తర్వాత కొందరు వెనక్కి వెళ్ళిపోయారు. కొందరం
 వెళ్ళలేదు. అయితే ఆ రోజుల్లో మహాత్మా గాంధీజీ నినాదం
 ఇవ్వడందారి వేరు ; ఇప్పుడు మనదారి వేరు. అయినా వినోబాజీ
 ఒక సంవత్సరం అడుగుతున్నారు. ఈ 1957 లో గ్రామ
 గ్రామాన భూ పునర్వితరణ జరిగి, గ్రామంలో భూమిహీనులు
 లేకుండా చేయుటకొరకు, ఈ క్రాంతి కార్యానికి ఒకసంవత్సరం
 ఇవ్వండి. 57 లో తల్లక్రిందు లౌతుందని గ్రామాలలో చర్చించు
 కుంటున్నారు. ఏ మౌతుందో ఎవరూ సరిగా చెప్పలేరు. కాని
 ఏదో ఈ 57 లో అవుతుంది అనేభావం మాత్రం వ్యాపిం
 చింది. ఈ భావాలను మీరు అర్థంచేసుకోండి ; సోదరవిద్యార్థులకు
 తెలియజెప్పండి ; ఈ తత్వమున కనుగుణంగా విద్యార్థుల జీవితం
 రూపొందాలి. అందుకు మొదటి మెట్టుగా విద్యార్థులు సంపత్తి
 దానం చేయాలి. మిల్లుబట్ట కడితే కట్టండి. నెమ్మది నెమ్మదిగా
 ఖద్దరువైపు మీరే వస్తారు. కాని నేడు మీరు నిర్ణయించుకో
 వలసింది ఈ తత్వాన్ని మీరు అంగీకరిస్తున్నారా లేదా అని.
 నువ్వు సమాజంలో భాగం. నిన్ను సమాజం చదివిస్తోంది ;
 సమాజం నీకెంతో ఇస్తోంది. ఆలాంటప్పుడు ఈ విషయాలు
 తెలుసుకుని ఆచరించడం నీ కర్తవ్యం. ఆచరణకు పూనుకొనుటకు
 మీకు ఒక విధానం చెబుతున్నాను. అన్ని వైపులనుంచీ విద్యా
 ర్థులు ముక్తకంఠంతో ఒక సంవత్సరం క్రాంతి కార్యానికి ఇవ్వ
 గలమని నిశ్చయించి నినదిస్తే, ఏదీ అసంభవం కాజాలదు.

మౌలానా ఆజాద్ వలె వాణిద్వారా మీలో నిప్పు ముట్టించే శక్తి మాకు లేకపోవచ్చు; అయినా సమయం మావెనక ఉంది కనుక ఈపని జరగగలుగుతుంది.

[ఖాదీగ్రాంలో 28-12-56 న విద్యార్థి శిబిరం ప్రారంభిస్తూ జల్లెడ పన్యాసం.]

వినోబాజీ ఈ విప్లవ సంవత్సరంలో క్రాంతి యొక్క ప్రథమ పాదాన్ని పూర్తిచేయదలచుకున్నారు. క్షేత్రం సిద్ధంగా ఉంది. వాతావరణంలో ఈ సంవత్సరం సంచలనం హెచ్చుగా ఉంది. గ్రామాలలో భూమిలేనితనం ఉండబోదనీ, గ్రామరాజ్యం ఏర్పడుతుందనీ మనమూ కలలుకంటున్నాము. విత్తనాలు జల్లారు. పంట పండింది. కోతకు సిద్ధంగా ఉంది. ఆ పని మీరూ-మేమూ-మనం చేయాలి. స్వరాజ్యానంతరం త్యాగం చేయవలసిన అవసరం చాలా పెరిగియుండగా, నేడు యువకులు స్వరాజ్య రసాస్వాదనంలో మునిగిపోయి ఉన్నారు. నౌకరీల వల్ల భారతదేశ పునర్నిర్మాణం ఎన్నటికీ కాదు. ఇలా జరిగే స్థితిఉంటే స్వరాజ్య ప్రాప్తి అనంతరం గాంధీజీ గ్రామాలలో సేపకులు కావాలని పిలుపు నెందుకు యిచ్చారు? కనుక ఈపునీతమైన, నవీనమైన అహింసాయుత విప్లవంలో పాల్గొనండని మిమ్ములను నేను పిలుస్తున్నాను.

— జయప్రకాశ్ నారాయణ్

భూదాన సాహిత్యము

		రు. న. పై
గీతా ప్రవచనములు	వినోబా	1.00
శిక్షణ విచారధార	..	1.50
సాహిత్యం - సాహితీవేత్తలు	..	0 65
ప్రజావిప్లవ పథము	..	0.50
వర్తకులకు పిలుపు	..	0.15
కార్మికులారా ! కదలండి!	వినోబా	
	& జయప్రకాశ్ నారాయణ్	0.15
వినోబా జీవితం	లవణం	0.20
విద్యార్థులారా రండి	..	0.15
సంపత్తి దానము	శ్రీకృష్ణదాస్ జాజూ	0.50
వినోబా సన్నిధిలో	నిర్మల దేశపాండే	1.25
భూదాన ఆరోహణము	నారాయణ దేశాయి	0.75
పవిత్ర సన్నివేశములు	మృదుల మూందడా	0.50
విప్లవ పురోగమనము	దాదా ధర్మాధికారి	0.30

సర్వోదయ సాహిత్య ప్రచారసమితి
గాంధీభవన్ :: హైదరాబాదు

విశ్వవిద్యాలయాలలో చదివి మీరు కొంత జ్ఞాన సము
పార్జన చేస్తున్నారు. ఆజ్ఞానం మీకు నిత్యజీవితంలో ఉపకరించ
గలదని భావిస్తున్నారు. కాని యదార్థానికి విశ్వవిద్యాలయ
విద్య పూర్తిఅయినప్పటినుంచే అసలువిద్య ఆరంభమౌతుంది.
విశ్వవిద్యాలయవిద్య పూర్తిఅయినదంటే, స్వీయప్రయత్నము
వలన విద్య నేర్వగలరు అని మాత్రమే అర్థం.

*

*

*

విద్యార్థులు రాజకీయాలలో పాల్గొనవచ్చునా అని అడుగు
తున్నారు. విద్యార్థులు ఆత్మసీతిలో ప్రవీణులు కావాలి. ప్రతీ
విషయంలోనూ మెలుకువతో తమ రీతిని నిర్ణయించుకోవాలి.
రాజకీయాలలో విద్యార్థులు ప్రేక్షకులుగాను, అధ్యక్షులుగాను
ఉండాలి. ఎవరి దృష్టి అయితే మొత్తంప్రపంచంపై బరువ
బడి ఉంటుందో వారిని అధ్యక్షులంటాము. విద్యార్థి జీవితంలో
అన్ని విషయాలను అధ్యక్షుని హోదాలో పరికించి, పరిశీలిం
చండి; ఆపైన సమయంవచ్చినప్పుడు ఆచరణకు పూనుకోండి.

మహానా ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA118B152
పుస్తకం పేరు	విద్యార్థులారా రండి
తారీఖు	28/10/24
ముందు అట్ట	yes
వెనుక అట్ట	yes
మొత్తం పేజీలు	31
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినవది	Vedavathi
పేజీలు విడదీసినవది	Vedavathi
స్కాన్ చేసినవది	thavin
పరీక్ష చేసినవది	RAMYA
పేజీలు సరిచూసినవది	
బైండింగు చేసినవది	
ప్యాకింగు చేసినవది	
పరిస్థితి	90010